

नवं काय?

काही वर्षापूर्वी प्रत्येक मोठ्या दुकानामध्ये, केवळ बँकिंग साठी एक स्पेशल माणूस असायचा. त्याचं काम असायचं दररोज बँकेत जायचं, कॅश भरायची, चेकच्या स्लिप्स भरून चेक भरायचे, डी.डी. काढायचे, किंवा कधी कधी तर बाहेरगावचा एखादा चेक पास करून घेण्यासाठी परत बँकेत जायचे. अशी अनेक बँकिंग रिलेटेड कामे करण्यात त्या माणसाचा सकाळचा सगळा वेळ बँकेत जायचा. त्यानंतर दुपारी सुद्धा स्टेटमेंट घ्यायचं, ते स्टेटमेंट चेक करायचं, त्यातल्या चुका काढायच्या अशी कामे त्या माणसाकडे असायची. मला आठवतंय की बँकेचे व्याज बरोबर आहे का? हे सुद्धा तपासून घ्यावं लागायचं. म्हणजे 'बँकिंगसाठी एक स्वतंत्र व्यक्ती' ही पद्धत बहुतेक दुकानांमध्ये असायची. पण गेल्या काही वर्षांमध्ये बँकिंग क्षेत्रामध्ये आणि त्या संबंधी कामांमध्ये झपाट्याने बदल झाला आहे आणि होतो आहे. बहुतेक सर्व बँकिंग रिलेटेड ट्रांजेक्शन्स ऑनलाईन होत आहेत. आणि त्यामुळेच 'केवळ बँकेच्या कामांसाठी स्वतंत्र व्यक्ती' ही कल्पनाच लोप पावलेली आहे.

आता तुम्हाला जर बँकेचे अकाउंटिंग स्टेटमेंट हवे असेल तर ते बँकेच्या पोर्टलवरून ऑनलाईन डाउनलोड करून घेता येते. असे स्टेटमेंट आपल्या सॉफ्टव्हरमध्ये EDI च्या साहाय्याने इम्पोर्ट करता येते. त्याचबरोबर एचडीएफसी च्या ईसीएमएस च्या इंटीग्रेशन मुळे डेटा घेता येतो. एचडीएफसी आणि इतर पॉज सॉफ्टवेअरमध्ये API च्या साहाय्याने इंटीग्रेट करता येते. आयसीआयसीआयचे व्यवहार आपण सॉफ्टवेअर मधून API च्या साहाय्याने डायरेक्ट करू शकतो. या सर्व सोयींमुळे बँकेत समक्ष जाऊन करायला लागायची कामे झपाट्याने कमी होत आहेत. यामध्ये ऑनलाईन पेमेंट देणे-घेणे जरी ऑटोमॅटिक होत असले तरी सुद्धा बँक अकाउंट रिकन्सिलिएशनचे काम करावेच लागते. परंतु त्यासाठी देखील EDI वापरून बँकेची स्टेटमेंट्स इम्पोर्ट केल्याने बँक रिकन्सिलिएशन सोपे झाले आहे. क्रेडिट कार्ड अकाउंटच्या रिकन्सिलिएशन साठी क्रेडिट कार्ड व्यवहारांचे स्टेटमेंट सॉफ्टवेअर मध्ये इम्पोर्ट करून रिकन्सिलिएशन सोप्या पद्धतीने करता येते. या दोहोंचा उपयोग बरेच ज्वेलर्स सध्या करताना दिसत आहेत.

नवं काय? च्या मागच्या लेखामध्ये, बँक ऑफिस ट्रेन्ड्स आणि स्टोर लेवल ट्रेन्ड्स असे 2 भाग केले होते. पण यावेळी मात्र वेगवेगळ्या एरियातल्या लेटेस्ट ट्रेन्ड्सची माहिती आपण करून घेऊयात. काउंटरवर सेलबिल झाल्यानंतर पटकन व्हाट्स अॅपला सेलबिलाची PDF पाठवणं ही आता रुटीन पद्धत आहे. पण बऱ्याच ज्वेलर्सनी आता त्याच्या पुढे जाऊन चाटबॉट ऍक्टिव्हेट केला आहे. चाटबॉट वापरण्याचा फायदा असा की ग्राहकांना; सोन्याचा भाव, त्यांच्या ऑर्डरचा स्टेटस, दागिन्यांचे कॅटलॉग-फोटो अशी निरनिराळी माहिती सहज आणि लगोलग देता येते. एखाद्या काळासाठी जेव्हा दुकानामध्ये ग्राहकांची गर्दी कमी होते म्हणजे नॉन सिझन पिरीएड मध्ये, निरनिराळ्या स्कीम्स राबवणे, डिस्काउंट्स देणे आणि त्याची माहिती जलद ग्राहकांपर्यंत पोहोचवणे असे सेल्स वाढीसाठी चे किंवा सेल्स मॅटेन ठेवण्याचे प्रयत्न सुद्धा ज्वेलर मित्र करताना दिसत आहेत. काही दुकानांमध्ये जेव्हा खरेदीसाठी ग्राहकांची गर्दी कमी होते त्या वेळी ग्राहकांना आकर्षित करण्यासाठी 'फ्री ज्वेलरी रिपेअर अँड क्लीनिंग कॅम्प' घेण्यात येत आहेत. या योजनांची माहिती SMS आणि व्हाट्स अॅप वरून ग्राहकांना जलद देण्यात येत आहे. हाय व्हॅल्यू कस्टमर्स उदा. पाच लाखांपेक्षा जास्त खरेदी करणाऱ्या कस्टमर्स ना वेगवेगळ्या ऑफरिंग्ज देण्यामध्ये सुद्धा बरेच ज्वेलर्स अग्रेसर आहेत.

ग्राहकाला ऑन अप्रूव्हल वर ज्वेलरी देताना-घेताना; ओटीपी ने त्याचे ऑथोरायझेशन करण्याची पद्धत सुद्धा बऱ्याच ज्वेलरी दुकानांमध्ये चालू झालेली आहे. डिस्काउंट देताना त्याचे ऑथोरायझेशन आपल्या Jewel-POS मोबाईल अॅप वर घेण्याची पद्धत सुद्धा बऱ्याच ज्वेलर्सनी सुरु केली आहे. याचा उपयोग म्हणजे मॅनेजर दुकानात कुठेही असले तरी ते मोबाईलवरून डिस्काउंट हातोहात पास करू शकतात.

एक वेगळा प्रयोग म्हणजे; बऱ्याच ठिकाणी लेबलिंग करताना दागिन्यांचे फोटो हे घेतले जातातच. पण तसे करणे शक्य होत नसेल तर त्याऐवजी सेल्समन ना दुकानामध्ये जेव्हा मोकळा वेळ असतो तेव्हा ते दुकानाच्या मोबाईल वर दागिन्यांचे फोटो घेत, फोटो घेण्याचे मागे राहिलेले काम पूर्ण करताना दिसत आहेत. हां पण असे

मोकळ्या वेळेत घेतलेले आणि स्टोअर केलेले फोटो सॉफ्टवेअर मधून कोणीतरी क्रॉस चेक करण्याची आवश्यकता असते. अशी क्रॉस चेकींग ची सुविधा देखील आपल्या सॉफ्टवेअरमध्ये उपलब्ध आहे. अश्या पेंडींग कामांबाबतीत अनेक ऍक्टिव्हिटीज दुकानात गर्दी कमी असतानाच्या वेळेत दुकानांमधून चालू आहेत. केवायसी, Jewel-POS मोबाइल ॲप वरून घेण्याची प्रोसेस आता बऱ्याच ठिकाणी सुरु झाली आहे. त्याचा फायदा असा की फोटो घेतल्या घेतल्या मोबाईल मधून आधार कार्ड किंवा पॅन कार्डचा नंबर इमेज प्रोसेसिंगने ऑटोमॅटिक येतो त्यामुळे केवायसी घेण्यामध्ये अचूकता वाढली आहे.

याच बरोबर, वेगवेगळ्या ऍक्टिव्हिटीज मध्ये बँक ऑफिससाठी लॉजिस्टिक मोड्युल चा वापर बरेच ज्वेलर्स करत आहेत. स्टॉक, ब्रँचेसना ट्रान्सफर करताना त्याची पॅकिंग लिस्ट तयार करणे, त्यावरून कुरियरला देण्यासाठीच्या नोट्स तयार करणे, त्याचे चलन तयार करणे, या सगळ्या गोष्टी ऑटोमेटेड करण्याकडे कल आता वाढतो आहे. ब्रँचला स्टॉक ट्रान्सफर केल्यावर तो ब्रँचने इन ट्रान्झिट मधून कधी जमा करून घेतला याच्याकडेही आता अधिक बारकाईने लक्ष दिले जात आहे.

त्याचप्रमाणे अकाउंट्समधील ट्रेडिंग अकाउंट संदर्भात, वर्क इन प्रोग्रेस रिपोर्टिंग, स्टॉक इन हॅन्ड चे डिटेल् रिपोर्टिंग, कॉस्ट ऑफ प्रोडक्शनचे रिपोर्टिंग यांचे अवलोकन देखील केले जात आहे. गोल्डस्मिथला ऑर्डरच्या स्लिप आपण ईमेलने पाठवत असतो. पण शॉप ऑर्डर, रिपेअर ऑर्डर किंवा कस्टमरची नॉर्मल ऑर्डर या नुसार जर ऑर्डर्स संबंधीत इमेल आयडीवर पाठवल्या तर गोल्डस्मिथ च्या वेगवेगळ्या डिपार्टमेंट्सना स्लिप्स थेट जातात आणि कामे फास्ट प्रोसेस होतात; हे लक्षात आल्याने बऱ्याच ज्वेलर्सनी सध्या 'स्पेसीफिक कामाची इमेल स्पेसीफिक आयडीवर पाठवण्याचे काम' सॉफ्टवेअरमधून करायला सुरुवात केली आहे.

थोडक्यात काय? तर आपल्या दुकानात टेकनॉलॉजीचा वापर करून कामे सोप्या पद्धतीने परंतु जलद गतीने करताना ज्वेलर मित्र दिसत आहेत आणि प्रोग्रेस करत आहेत.